

**Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych
Naczelnej Rady Adwokackiej**

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa

tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08

e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2024 roku

**Komisja do spraw Petycji
Sejm Rzeczypospolitej Polskiej**

NRA.015-23.21.2024

Dotyczy petycji znak: BKSP-144-IX-779/23

STANOWISKO

NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

w sprawie petycji nr BSKP-144-IX-779/23

w przedmiocie zmiany art. 517j § 1

ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego

Naczelna Rada Adwokacka w pełni przyłącza się i podziela postulaty petycji wniesionej w interesie publicznym przez adwokata Roberta Pogorzelskiego o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany art. 517j § 2 kodeksu postępowania karnego poprzez dodanie w treści tego przepisu regulacji, za dyżury obrończe w postępowaniu przyspieszonym pełnione są odpłatnie, a minister sprawiedliwości w rozporządzeniu określi wysokość wynagrodzenia za pełnienie takiego dyżuru. Przy czym wynagrodzenie to określone powinno być w kwocie nie niższej niż iloczyn obowiązującej w danym roku minimalnej stawki godzinowej i ilości godzin pełnienia dyżuru.

W pełni podzielając stanowisko wyrażone w petycji, Naczelna Rada Adwokacka zwraca uwagę, że nałożony przepisem art. 517j § 1 kodeksu postępowania karnego obowiązek pełnienia przez adwokatów i radców prawnych dyżuru w celu umożliwienia oskarżonemu korzystania z pomocy obrońcy w postępowaniu przyspieszonym, nakładając w sposób oczywisty obowiązki zachowania w wyznaczonym przez sąd czasie gotowości do natychmiastowego świadczenia pomocy prawnej osobie oskarżonej w postępowaniu przyspieszonym i zobowiązując tym samym pełniącego dyżur adwokata lub radcę prawnego do

pełnej dyspozycyjności w okresie dyżuru, a tym samym do ograniczenia możliwości dysponowania prywatnym czasem osoby pełniącej dyżur, nie przewiduje możliwości wynagrodzenia za tak realizowaną aktywność zawodową adwokata lub radcy prawnego.

Analizując przesłanki do takiego rozwiązania zdecydowanie podkreślić trzeba, że świadczenie pomocy prawnej przez adwokatów czy radców prawnych, w XXI wieku, w otaczających nas realiach ekonomicznych i życiowych nie może być traktowane wyłącznie jako misja niesienia pomocy prawnej potrzebującym. Nie odcinając się i potwierdzając istnienie idee misji w deontologii zawodu adwokata należy wyrazić zdecydowany sprzeciw wykorzystaniu tego aspektu przez państwo do przerzucania kosztów zapewnienia obywatelom właściwego dostępu do wymiaru sprawiedliwości na barki adwokatów i radców prawnych. W tym miejscu podkreślić należy, że nawet w ostatnich latach wspomnianego już XXI wieku, adwokatura niejednokrotnie dała wyraz poczucia misji i gotowości świadczenia pomocy prawnej bez wynagrodzenia: czy to na granicy polsko-białoruskiej, czy to wobec osób zatrzymywanych w trakcie manifestacji w obronie praw człowieka, w przypadku katastrof o powszechnym charakterze czy konieczności ochrony innych wartości społeczeństwa obywatelskiego. Adwokatura wówczas przez licznych swoich przedstawicieli zawsze gotowa była, jest i będzie chronić wolności i praw obywatelskich, nieodpłatnie, jak dotychczas.

Innym zagadnieniem natomiast jest przyrównywanie konieczności świadczenia przez adwokatów nieodpłatnej pomocy prawnej, czy też dyżurowania w postępowaniu przyspieszonym do formy realizacji misji tego zawodu. Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości to konstytucyjny obowiązek państwa, które wynagradza w tym zakresie wszystkich uczestników tej procedury z wyłączeniem adwokatów i radców prawnych. Czy słyszał ktoś o przypadku, żeby sędzia, prokurator czy zaangażowany w realizację procedury postępowania przyspieszonego inny funkcjonariusz pełnił swoje obowiązki bez wynagrodzenia? Czy w innych dziedzinach, gdzie obowiązek finansowania świadczeń spoczywa na państwie: dyżury medyczne czy urzędnicze, to czas poświęcony przez realizujące je osoby traktowany było jako realizacja ich misji? A praca świadczona nieodpłatnie?

Uprzedzając argument, że nie każdy dyżur niesie za sobą obowiązek konkretnej aktywności zawodowej, a wówczas odpłatność obejmowałaby tylko gotowość do świadczenia określonych zadań, należy jednoznacznie potwierdzić, że tak, właśnie ta gotowość gwarantuje, że po 3 spokojnie przespanych dyżurach, na czwartym lekarz uratuje życie 3 ofiar wypadku. Gdyby więc nie gotowość do natychmiastowego świadczenia pomocy prawnej przez wyznaczonych adwokatów i radców prawnych, przyjęty przez państwo cel polityki wymiaru sprawiedliwości polegający na błyskawicznym osądzeniu określonych przestępstw, z zachowaniem zapewnienia oskarżonemu prawa do obrony, nigdy nie byłby zrealizowany.

Powracając do idei misji wykonywania zawodu adwokata w przyziemnym kontekście codziennego życia, nie można tracić z pola widzenia aspektu cywilizacyjnego rozwoju świata. Adwokaci i radcowie prawni niezależnie od misji, to przedsiębiorcy prowadzący działalność prawniczą, opłacający składki ubezpieczenia społecznego, wypłacający wynagrodzenie

współpracownikom, ponoszący koszty dojazdów do miejsca świadczenia pomocy prawnej, a ponadto po prostu ludzie, posiadający na utrzymaniu rodziny i dzieci, opłacający świadczenia i pokrywający wiele, wiele innych wydatków znanych powszechnie każdemu, w tym urzędnikowi, sędziemu, lekarzowi i wszystkim innym profesjom, od których nikt nie oczekuje świadczenia pracy bez żadnego wynagrodzenia.

Stąd nie wchodząc aspekty prawne zasadności postulatu o wprowadzenie odpłatności za świadczoną w ramach art. 517j § 2 kodeksu postępowania karnego, pomoc prawną, które w sposób wyczerpujący przedstawione zostały w opinii prawnej dotyczącej przedmiotowej petycji przez Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu z dnia 22 grudnia 2023 roku, Naczelna Rada Adwokacka przełączając się także do zawartej w tej opinii argumentacji wnosi o uwzględnienie opiniowanej petycji i nadanie jej dalszego, legislacyjnego biegu.

Dyrektor
Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych
przy Naczelnej Radzie Adwokackiej
adw. Dorota Kulirńska